

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio II. De prædicato prioritatis debito causæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

putare, si ponerentur, sed etiam chimæras si occurrerent; annon hic ridicula loqueretur, sic etiam planè in præfenti. Certum est quod aliquando sub conditione possit monstrari energia potestatis, v. g. Si Anti-Christus confiteretur Papæ, posset illum absolvere, sed hoc tunc fit, quando ipsa conditio, non est metaphysicæ impossibilitatis.

Denique ponamus Deum, donare potestatem Angelo ad creandum omne possibile, & alia ad creandas chimæras, si non implicent, vel fingamus duos Deos, unum habentem potestatem ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum possibilia, & alium non nisi ad creandum chimæras, si non implicarent; quid censetur dedisse illi Angelo Deus, imò collatio talis potestatis impossibilis esset, & ridicula, utpote nihil conferens. Sicut & excellentia Dei non nisi potentis creare chimæras si non implicarent, esset ridicula, & nulla. Ergo & sententia ponens in omnipotentia potestatem, si non implicent, non ponit realem respectum, nec quidquam reale in Deo, & tamen suppono, illum respectum esse realem.

PROBATUR 3. Si causa increata, non redderetur impossibilis, saltem consequenter, redditus impossibilibus creaturis, id inde esset: quia quantum est ex se, etiam impossibilia & chimæras producere potest. Sed hoc falsum est. Ergo &c. Minor probatur vel est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile, vel non est quidquam, respectu omnipotentia Divinæ impossibile. Si est aliquid ex parte omnipotentia Divinæ impossibile. Ergo & chimæra, quantum etiam ex parte Dei, erunt impossibiles. Cur non enim? Quod si nihil respectu omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo vera erit hæc universalis, nullum ens, quantum ex vi omnipotentia Divinæ, est impossibile. Ergo falsa ejus contradictoria, aliquid ens ex parte omnipotentia Divinæ est impossibile. Sed hæc particularis, est vera. Ergo illa universalis, falsa erit. Particularem illam esse veram sic probatur. Etiam ex parte omnipotentia Divinæ, repugnat ut Deum creet, ergo aliquid ens, etiam ex parte omnipotentia Divinæ, est impossibile. Antecedens probatur; alias sequeretur Deum, quantum ex parte omnipotentia, posse esse creaturam, adeoque non Deum, adeoque Omnipotentiam, quantum ex parte sui, non esse Omnipotentiam.

CONFIRMATUR. Tum quia casu quo omnia redderentur impossibilia, Omnipotentia Divina ita se haberet, sicut se haberet ille Deus, qui nihil potest creare nisi chimæras, si non implicarent, ille autem Deus non esset Deus, ergo neque verus Deus, posset esse in tali suppositione, Deus. Tum quia modus possibilitatis intrinsecæ, deposcit accommodari sibi possibilitatem extrinsecam, & continentiam in omni-

potentia, sicut quod est ex parte sui absolute album, etiam ex parte omnipotentia, est album. Ergo quod ex parte sua est absolute impossibile, etiam ex parte Dei erit absolute impossibile. Et certè si ex parte Dei, non est impossibilis hirco-cervus, ergo ex parte Dei, est possibilis, nam illi propositioni continenti duas negationes æquivalere debet affirmativa, quod si ex parte Dei, hirco-cervus est possibilis, ergo ex parte Dei, habet connexionem prædicatorum debitam, ergo & in se illam habet, quia omnipotentia, res non continet illis difformiter, & quod ex parte Dei, est albedo, etiam ex parte sua, est albedo. Tum quia si chimæra, ex parte omnipotentia sunt creabiles, si non essent impossibiles. Ergo sunt ex parte omnipotentia possibiles, (hoc enim cum creabili, in præfenti coincidit) si non essent impossibiles, hoc autem non potest dici, quia alias ad salvandam hanc sententiam deberent assumi prædicata seipsa destruentia, qualia sunt, esse aliquid possibile, si non est impossibile. Quæ autem hæc dicta sunt de Deo, proportionaliter aliis causis, & Deo, in casu, quo, vel una res impossibilis redderetur, applicentur.

QUÆSTIO II.

De Prædicato Prioritatis debito Causa.

Prioritas alia est Temporis, alia Prioritas a quo, quæ eadem est per multos cum prioritate originis, alia Prioritas in Quo, seu natura. Explicanda hæc veniunt, nam ad multa ferunt.

DIFFICULTAS I.

Explicantur aliquæ Prioritates.

EXPLICATUR 1. Quid sit prioritas temporis. Hanc prioritatem, moris est explicare per durationis antecedentiam, quæ explicatio non videtur esse per primum conceptum, quia prius est rem existere, quam durare, duratio enim est intrinsecè conservatio, conservatio autem est posterior præ existentia, unde si ponamus per possibile, vel impossibile, rem produci in primo instanti, in secundo annihilari, revera tunc res non conservabitur, nec durabit, nec habebit prioritatem temporis, utpote cujus instantanea existentia, non respondit tempus & tamen respectu aliorum Entium, habebit prioritatem existentia.

Censerem itaque prioritatem existentia, nihil aliud esse, quam antecedentiam, secundum quam unum (vulgariter loquendo) prius est

est alio, extra causas. Cui prioritati existentiae, Prioritas temporis addit mensurabilitatem; secundum prius & posterius. Prioritas autem durationis, addit esse conservationis tantae vel tantae, post primam productionem. Porro causa interdum existit prius tempore effectu, sed non semper, quia Sol lucem, cuius causa est, non antecedit tempore, nec materia quantitatem.

EXPLICATUR 2. *Quid sit Prioritas à Quo, & Originis.* Ordinariè censetur, prioritates has easdem esse. Pressius loquendo, distinguere possentur prioritates. Demum enim in uno instanti, creatam materiam sine omni forma, in secundo instanti, creatam formam privatio conjuncta materiae, in illo primo instanti, est prior formae, non prior tempore, hoc enim non habet instans post instans, vel si hoc concedas, non erit adhuc prior tempore, quia prioritas unius instantis, non est prioritas temporis. Non etiam est prior duratione, quia quando verum erat dicere, durat, sive conservatur materia; jam tunc erat forma. Non est etiam prior origine, nam privatio non est origo formae, & tamen est prior; ergo cum ei competat ratio principii à Quo. Poterit etiam competere ratio prioris à Quo. Sed in quaestione de voce, cum pluribus ordinariè loquendum. Porro prioritas originis, est prioritas, vi cuius unum accipit esse ab alio, cui condistinguendo prioritatem à Quo, dici posset Prioritatem à Quo, esse prioritatem, vi cuius unum est prius alio, quoquo modo ad se spectante, & si sit prius alio, vi communicati esse; diceretur prius alio, & prioritate à Quo, & prioritate originis, & quidem si sit per communicationem esse distincti, erit prioritas originis, etiam causis creatis competens, si autem sit per communicationem ejusdem esse, erit prioritas Originis, Divinis competens, secundum quam una persona, non est prior alia, neque tempore, neque duratione, neque existentia, neque prior intelligibilitate, nam referibilia, quales sunt Personae, simul sunt cognitione, & tamen prior est origine Pater Filio in divinis, est enim Filius Dei à Patre, non Pater à Filio, Spiritus item Sanctus accipit esse ab utroque, neuter à Spiritu Sancto.

EXPLICATUR 3. *Prioritas in Quo, & prioritas Naturae.* Ordinariè recentiores nostri, cum Hurtado, Arriaga, Oviedo, Suario recentiori, explicant prioritatem naturae, quando ab uno ad aliud non valet consequentia, & illud unum est causa alius, illud censebitur esse prius natura, prioritate in Quo, sic v.g. non valet consequentia, Adam est, ergo Abel est, & tamen, Adam est causa Abelis: in Divinis autem valet haec consequentia. Pater est. Ergo est & Verbum, nec tamen Pater causat filium, ergo non est prior naturae filio.

IMPUGNATUR 1. haec explicatio. Quia si ad prioritatem naturae, dicta requiruntur, vel accipitur causa secundum solam entitatem, vel ac-

cipitur secundum quod formaliter causa est. Si accipitur secundum entitatem, sic verum est, quod ab entitate causae, non sit consequentia ad effectum, sed etiam è converso, ab entitate effectus, non est consequentia ad entitatem causae, quia haec entitas, poterat in alio saltem rerum ordine, naturaliter ab alia causa produci, & in praesenti rerum ordine, saltem per casum extraordinarium, quod si non datur subsistendi consequentia, ab entitate effectus, ad causam entitativè acceptam, causa entitativè accepta, respectu effectus, non habebit prioritatem naturae. Quod si accipiat Causa prout causa est, sic sunt correlativa, & unum non est prius altero; nam relativa sunt simul naturae, & sicut valet consequentia: Effectus est, ergo causa est, ita tenet haec; est causa qua causa, seu causans, ergo & effectus est.

RESPONDERI potest. Quod causa debeat sumi secundum entitatem, & in actu primo, effectus autem, in actu secundo, sed si sic sumantur, ab entitate causae, non tenebit consequentia ad effectum in actu secundo, tenebit autem consequentia, ab effectu in actu secundo, ad entitatem causae.

IMPUGNARI solet secundò. Etiam à causa in actu primo spectata, valet subsistendi consequentia ad effectum: ergo causa ita spectata, non est prior naturae. Antecedens probatur. Tum quia etiam in actu primo spectata causa, non potest esse sine effectu possibili; Cur ergo ad illud non dabitur subsistendi consequentia? Tum quia etiam in actu primo spectata, est relativa ad actum possibilem. Tum quia in actu primo spectata, requirit decretum Dei, quo velit illum effectum produci. Sed à decreto Dei, valet consequentia ad effectum. Ergo & à causa in actu primo spectata, valebit consequentia ad effectum; nam causa in actu primo, importat etiam hoc decretum.

RESPONDERET Oviedo. Quod à causa spectata in actu primo, etiam cum illo decreto, non valeat consequentia, ad actualem existentiam effectus, respectu cuius causa, in actu primo spectata, prior est naturae, &c. &c. haec responsio

NON SATISFACIT. Quia tenet consequentia, ab illo decreto, saltem ad effectum in actu primo, & tamen etiam respectu illius, decretum Dei, est prius naturae, & causa ejusdem. Quod autem dicit decretum Dei, secundum suam entitatem spectatum, posse esse sine existentia effectus, quamvis non secundum formalitatem decreti, hoc erit recurrere ad connotata, quae impugnat Oviedo.

RESPONDETUR aliter ex Vasquez & Herize, quod decretum efficax, qua efficax, non se teneat ex parte actus primi, cum constituatur per effectum, & non praesupponatur ad effectum. Haec etiam responsio

Non

NON SATISFACIT. Quia accipio decretum, non quia efficax sed quia causa est, & ex dictis arguo, debere ab illo tenere consequentiam ad effectum, quia impossibile est, causam proportionatam, non respondere effectum, positoque illo decreto, vel non potest non fieri ex suppositione saltem, effectus, ergo dabitur ad illum subsistendi consequentia; vel potest non sortiri effectum, ergo quod Deus vult, potest non impleri nullo modo.

RESPONDERI posset cum recentiori Suarez. Causam spectatam virtute, posse concipi sine effectu, quamvis per accidens, hoc est, spectata Divina voluntate extrinseca efficaci, non possit non sequi existentia effectus.

NON SATISFACIT. Quia etiam virtus illa causae, non potest intelligi sine effectu. Deinde non apparet, cur à decreto Dei, teneat consequentia ad effectum, & non teneat à causa alia.

Ut intelligatur, quid sit prioritas naturae.

PRÆMITTO 1. Quod ad hoc, ut aliqua censeatur priora naturâ, debeat unum Physicè pendere in suo esse ab alio, unde in physicis, frater major natu, non est prior naturâ, præ natu minori, quia minor natu, non procedit ab illo.

PRÆMITTO 2. Non solum esse necesse ad prioritatem naturae, ut unum dicatur pendere ab alio, sed etiam necesse esse, ut utrumque, relativè non sumatur; nam relativa, sunt simul naturâ, de quo etiam, actum in Logicis.

PRÆMITTO 3. Nullam esse necessitatem, confundendi prioritatem naturae in Quo physicam, & prioritatem Logicam, seu, à quorum altero, non tenet subsistendi consequentia, propter Aristotelis auctoritatem, infra ponendam. *His præmissis*

EXPLICATUR prioritas naturae. Illa formaliter priora sunt naturâ, quorum unum producit aliud, tanquam vera causa, sive teneat ab illo subsistendi Consequentia, sive non: Ratio. Auctoritas Aristotelis qui in Post præd. cap. II. *Alia autem naturâ* (supple posteriora sunt) *ea inquam omnia quae ejusmodi sunt, ut sine illis esse non possint, non item sine illis alia, & quia apud Aristotelem, Esse, pro existentia sumitur, nos verò Causam definivimus per determinativum ad existentiam, sensus erit: illa naturâ priora sunt, quae inter se cum sint connexa; unum producit esse seu existentiam alterius, sine qua datione, non existeret; aliud autem non dat, sed recipit ab illo existentiam. Ibidem autem ait: Videtur, inquit, ultra jam dictos modos, alius quidam esse prioris modus, eorum etiam quae essendi consequentia convertuntur, alterum quod est causa quovis modo, ut alterum sit, prius naturâ non incongruè dici potest. En Aristotelem condistinctuentem prioritatem naturae, à subsistendi consequentia. Deinde ex communi Theol. in Divinis nulla datur prioritas naturae, quod ægrè*

salvari potest nisi dicatur, ubi intervenit prioritas naturae, debere intercedere causalitatem veram; & ita in Divinis valet hæc consequentia. Hæc Persona Patris est, ergo est Deus, non autem valet hæc; Persona Deus est, ergo Pater est, & tamen ly Deus respectu Patris nec habet prioritatem causalitatis, (nam in Divinis nihil causalatur, nec habet prioritatem originis, quia Pater non est ullo modo originatum, nec habet prioritatem naturae, quia una eademque formalissimè natura, Deitas est, & natura, quam dicit & habet Pater. *Vnde*

INFERES. Prioritatem subsistendi consequentia, esse prioritatem præconceptibilitatis ratione universalitatis, sive ratione alicujus radicis Metaphysicæ vel principii &c, vel prærequisiti.

DICES 1. Condicio est prior natura effectu, & tamen non est causa. Ergo esse prius naturâ, non constituitur per esse causam.

RESPONDETUR. Dispositiones suo modo, licet latius, revocari ad genus causae; adeoque revocativè sunt priores natura rigorosè autem loquendo, potest aliquis negare Antecedens.

DICES 2. Explicari prioritatem naturae per causare, est idem per idem explicare.

RESPONDETUR. Quod non, quia cum de causa dicitur, quod sit prius naturâ, dicitur de principio sua Passio, quando autem ly prius naturâ explicatur per causam, explicatur Passio per principium, quod principium, nempe causa, supponitur alibi explicatum.

DICES 3. Si ad prioritatem naturae sufficit quod unius esse, sequatur ad esse alterius, sequitur Causalitatem esse priorem naturâ effectu. Sed non est prior. Ergo.

RESPONDETUR. Negando sequelam, causalitas enim non est causa. Prioritas autem naturae per nos, soli causa tribuitur, sed est potius prior prioritate à Quo. Quamvis autem actio denominet Agens prius naturâ præ effectu, ipsa tamen non est naturâ prior effectu, nam alias, quia etiam constituit Actio effectum posteriori naturâ, deberet illo esse posterior.

DIFFICULTAS II.

An omni Cause conveniat Prioritas existentiae.

NEgant aliqui Thomistæ sub distinctione: N quod scilicet id, quod nunquam existit, operari non possit, possit tamen si existerit, operari, idque in instanti sui non esse, quod primo sequitur, post suum esse. Conveniunt tamen in hoc, quod nihil possit causare intrinsecè quod non existit, quia causare intrinsecè, est da-

re suum esse in partem, quod autem non est, non potest dare suum esse in partem. Procedit ergo cum illis disputatio de causare extrinseco.

DICENDUM est. *Si aliquid non sit existens, vel in se, vel in aliquo sui, non potest causare physice.*

RATIO prima est, ex recentiori Suar. per auctoritatem Aristot. qui ad effectum in actu, requirit causam in actu.

RESPONDETUR. Non agere hic Aristotelem de actualitate existentiae, sed de actualitate causalitatis.

RATIO secunda ejusdem. Quia prius est esse, quam ejus actuale operari, siquidem operari, est proprietas illius consequens, res autem non existens, nullum habet esse actuale.

RESPONDERI posset. Quod causae, quae existit immediate ante, conveniat prius esse actuale, nec probat argumentum: Cur talis sola prioritas non sufficiat, quamvis enim operari, sit proprietas causae, non probatur tamen, cur operari, non possit esse proprietas causae, etiam ejus, quae non nisi immediate ante existit.

RATIO tertia ejusdem est. Agens modo distans a passio, non potest operari in illud, licet immediate, ante fuerit indistans, ergo neque agens potest operari, si immediate existerit ante.

RESPONDERI potest. Absurdum quod advertitur in antecedenti, non posse applicari ad consequens.

RATIO quarta est ex Arubal. causa quae nunquam existit, operari non potest, ergo nec ea, quae non existit, sed immediate existit, quia hoc, quod est aliquando existisse, perinde nihil est Physice, ac si nunquam existisset. Ejusdem Auctoris insuper.

RATIO quinta est. Non potest causa causare post mille annos. Ergo nec in instanti, sui non esse, consequente suum esse. Consequentia probatur eadem ratione qua superior.

RESPONDERI potest. Utrique rationi, quod consequentiam probet per id ipsum, quod negant Thomistae. Rursus etiam per communem sententiam, conceduntur aliqua temporis immediate sequenti, post existentiam viventis, v.g. prolatio nominis Jesu amputato capite, retractatio ad puncturam &c. quae tamen cadaveri jam frigido non conceduntur, ita & in praesenti concedi posset operatio causae, quae immediate ante existit, licet non concedatur causae, quae nunquam existit.

RATIO sexta. Si posset causare non existens, posset efficiens non existens, operari, adeoque posset homo non vivens sentire, peccare &c.

RESPONDERI posset. Negando minorem; probatio illius non tenet ob disparitatem. Quia sentire, peccare &c. est actio vitalis, adeo-

que viventis, si ergo non vivat, quomodo viveat agendo, seu vitaliter operando.

RATIO septima. Nemo dat quod non habet, causa non existens non habet esse.

RESPONDETUR. Per multos in instanti donationis donans, non habet dominium, & tamen in instanti donationis dat, sufficitque, quod in ante habuerit ita & in praesenti.

Ut conclusio probetur, ad partes, illius advertendum est, una dicit implicitè, quod sufficiat ad causandum physice, existere in aliquo sui, alia dicit explicitè, si neque in aliquo sui, neque in se existit, non poterit quidquam causare ullum efficiens.

Prima Pars.

PROBATUR 1. Generatio posthumi, est vera causatio physica, & tamen generatio posthumi, non habet causam physicam in se existentem, sed tantum in virtute, hoc est in semine praecise. Ergo ad causare physice, saltem interdum, sufficit, existere in aliquo sui.

PROBATUR 2. Causa in se distans & tantum indistans ratione virtutis, potest bene causare Physice, ergo & non existens in se, sed tantum in aliquo sui, poterat bene causare physice. Probatur consequent. quia sicut sine existentia, ita sine immeditatione, non fit causatum & tamen hoc non obstante, sufficit immeditatio virtutis.

PROBATUR 3. Tum quia nulla in hoc implicitantia vel absurdum, tum quia dantur virtutes, quae non indigent immediata unione cum causis, ut patet in multis, praecipue in seminibus, sono &c. quod si non indigeant virtutes cum causa, immediata unione, non est ratio cur haec pereant immediate, pereunte sua causa. Rursus si non pereunt, non est ratio, cur cum iisdem suis proprietatibus non mutatis physice, existere non possint, quod si non mutatae existunt, sicut existente causa principali, verè operari possunt, ita poterunt etiam deficiente principali.

Secunda Pars.

PROBATUR 1. Quia pro hoc asserendo, nec ulla ratio est, nec ullae experientiae, ergo talis vis non debet tribui causis.

PROBATUR 2. De Causa agente, in instanti, immediate sequenti suum non esse, falsa est haec propositio de secundo adjacente. Causa est, ergo etiam falsa erit haec de tertio adjacente, causa est causans, consequentia probatur. Propositiones quae non sunt conditionate explicabiles, & sunt de praesenti, si sint de tertio adjacente, verificari possunt, si fiant non nisi de secundo adjacente, ut constat ex sumulis. Haec propositio: Causa est causans in instanti immediate suum non esse consequente, est propositio non explicabilis conditionate, & est de praesenti, ergo. Dixi nisi explicetur conditionate. Quia in Suarii principiis, haec propositio attri-

nae

nae veritatis; Homo est animal rationale, quia habet sensum conditionatum, ideo non potest illa concessa, verificari hæc; Homo est.

CONFIRMATUR. Implicat contradictionem, ut causa non existens in instanti immediate sequenti suum non esse, sit; ergo etiam implicat ut in instanti immediate sequenti suum non esse, causet. Antecedens probatur, quia aliàs esset & non esset illa causa. Consequentia probatur, quia in illo instanti, de causa verum esset dicere, non est causa, ut supponimus; verum etiam esset dicere, est causa; quod probatur, quia verum esset dicere, causa dum non est, causat, porro ly causat est explicabile per participium præsens, est causans; ly autem est causans, idem est; quod est causa, ergo etiam de illo instanti verificaretur quod sit causa, adeoque verificaretur duo contradictoria.

RESPONDETUR. De illa causa verum esset dicere est causa, non in isto sensu quod existat causa, sed in illo, quod influat in effectum.

CONTRA est. Quia hæc responsio videtur petere principium. Deinde hoc ipsum quod est, esse influens in effectum, idem est, quod esse causans, adeoque esse causam, redibitque argumentum factum.

PROBATUR 3. Conclusio. Implicat esse actionem, & non habere actu existens principium suum, sed si aliquid, etiam in instanti immediate sequenti, suum non esse, causaret, nec in se, nec in aliquo sui existens, daretur actio, & non haberet existens principium suum actu, de hoc enim procedit status questionis, ergo. Major probatur. Tum quia si non implicaret contradictionem actio, non habens actu existens principium, illa actio, esset verè à nihilo. Tum quia, si per impossibile defineret Deus, in instanti immediate sequenti, suum esse, non posset creare, ex nihilo enim, nihil fit. Ergo neque quodcunque aliud principium in tali instanti ageret. Tum quia si non implicat contradictionem ut actio habeat non existens principium, quæro, in istis duabus contradictoriis: Omne non existens potest esse causa, aliquid non existens non potest esse causa, quænam sit vera? si prior, ergo etiam quæ nunquam existerunt, poterunt esse causa; Si secundum, non erit major ratio de uno non existente, quàm alio. Tum quia in instanti, quo actio non est, sed immediate ante fuit impossibile est, ut producat effectus, esset enim improductus, utpote existens sine actione, ergo etiam in instanti, quo agens non est post esse, impossibile est ut producat actio, nullum enim est fundamentum majoris connexionis, quæ fit in actione ad effectum, quam in actione ad principium. Tum quia implicat ei quod non est physicè, identificari Prædicatum positivum physicum; aliàs & esset illud Prædicatum ut supponitur, & non esset, utpote identificatum ei, quod non est, sed causare seu

causativum esse, prout præsupponitur actioni, est Prædicatum physicum, causativum enim esse, est independenter ab intentione, adeoque est Prædicatum physicum, & cum nihil neget, est Prædicatum positivum. Ergo esse causativum, ei quod non est, sed fuit identificari non potest.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Sacramenta novæ legis causant gratiam cum non sunt. Ergo; Antecedens probatur; quia forma v. g. Absolutionis causat gratiam cum ultimo completur, quando autem ultimo completur, non est, quia profertur motu successivo, motus autem successivus quando completur, non est, motus enim successivus, non est in instanti, & tamen completio illa in instanti est.

RESPONDET aliqui. Causari gratiam à Sacramento moraliter, adeoque posse ab illis causari etiam cum non sunt. Qui tenent causari illam physicè, & admittunt indivisibilia compositiva temporis, dicent, illam causari in instanti: in nostris principiis causatur gratia instantaneè, sed nullo proportionato respondente in tempore. Sed hoc alibi.

OBJICITUR 2. Humanitas Christi non existens physicè, causabat gratiam sanctificantem in Patriarchis.

RESPONDETUR. Causationem illam non fuisse physicam, sed non nisi impetratoriam, & per modum meriti.

OBJICITUR 3. Contiguitas loci sufficit ad operandum: Ergo & contiguitas temporis: sed instans immediate sequens, de quo hic, est contiguum existentia in tempore. Ergo.

RESPONDET Oviedo. Quia id quod non existit in hoc loco, sed in alio, absolute existit, & habet entitatem, ideo potest & causare, illud autem quod non existit in hoc tempore, absolute non existit.

Hæc responsio indiget ulteriori lumine, restitui enim potest argumentum. Id quod non existit in hoc loco, eo quod habeat entitatem in alio loco, causare potest. Ergo, & id quod non habet existentiam in hoc tempore, cum in alio tempore conveniat illi existentia, causare potest. *Huic commodius*

RESPONDET 2. Arriaga. Retorquendo Argumentum, quod etiam causa in instanti antecedenti existentiam, posset causare, quod negant oppositi.

RESPONDET 3. Disparitatem esse, quia nulla est pro Antecedenti implicancia, quam pro consequenti probant adlata.

Obj.

Obijctur 4. Finis causat non existens, cognitio item pender ab objecto & tamen ab illo causatur.

RESPONDETUR. Finem non existentem in se, existere in aliquo sui, hoc est, in apprehensione & amore, in mediis item ad quæ movet. Objectum etiam in aliquo sui causat, nempe in specie sui impressa.

Obijctur 5. Vivens moritur in hoc instanti, in quo non est; ergo potest operari, in quo non est.

RESPONDET OVIEDO. Negando consequentiam. Antecedens iste est sensus; vivens quod in instanti antecedente fuit, potest non esse in hoc instanti, in quo non est, inde autem non sequitur, quod aliquid non existens operari possit, mors enim non est operari. In idem recidet, si dicas, vivens ampliative, mori.

Obijctur 6. Res actu non existens, potest uniri rei actu existenti. Ergo & id, quod non existit, causare potest. Antecedens probatur, quia partes motus & temporis uniuntur, & tamen simul non coexistunt.

RESPONDETUR. Quoniam per nos, continuatio non est modus aliquis positivus, convenire poterit etiam ei, quod non est ens; nam continuari partes temporis, nihil aliud est, quam inter: Nunc, illud motus, quod præterit, & inter motum; Qui est, nihil intercessisse quietis, in qua quiete, non verum esset dicere: Nunc motus est.

Obijctur 7. Dispositiones accidentales causant formam sequentem cum non sunt, quia ante introductionem formæ, datur resolutio ad materiam primam. Ergo.

RESPONDETUR. Negando Antecedens cum sua probatione.

QUÆRES. An existentia sit conditio, an ratio formalis agendi? ad quod dici potest, in sensu reali existentiam non esse conditionem, sed ipsummet principium agendi, cum sit identificata principio agendi. Metaphysicè tamen loquendo nec ipsa essentia, nec ipsa existentia sub his conceptibus acceptæ, important rationem causandi, cum important non nisi suas definitiones, quæ nihil dicunt de actione. Unde jam existentia deberet appellari prærequisitum agendi.

QVÆSTIO III.

De Prædicato indistantiæ debito causis.

EAndem quæstionem sic alii proponunt: An Agens agere possit in distans passum, vel: An requiratur inter agens & passum contactus, vel: An possit agi in remotum, non agendo per medium.

Indistantiam & Contactum variam habere acceptionem; apud alios videbis, nominatim a-

pud Pontium. Quantum ad præsens institutum actinet, certum est apud omnes, non esse necessarium, ut agens, immediatum sit passio, immediate suppositi, nam suppositum quod est v.g. Sol, existens localiter in cælo, agit illuminando & calefaciendo distantem terram. Dubitant aliqui cum Scotistis: An non debeat esse agens immediatum immediate virtutis, quod in duplici sensu capi potest: Primò: An ad hoc ut agens agat, debeat per medium virtutem suam transfundere, ita ut agat producatque aliquid etiam in medio; Secundo: Si non agat quidquam in medio, transmittat tamen virtutem suam, an possit agere in distans passum? Est Quæstio passim tractata, breviterque decurrenda.

DICENDUM est 1. *Agens ut agat, debet per medium, virtutem suam transfundere.*

PROBATUR experientiis. Quia aliàs clausis palpebris possemus videre, clausis fenestris possemus illuminari & cætera similia. Supponit hanc doctrinam Aristoteles. 7. Physicorum T. primo, & primo de Gener. T. 43. & secundo de Anima tex. 74.

Obijciuntur 1. aliquæ experientiæ, ut Magnetis trahentis ferrum, acus magneticæ se vertentis ad polos.

RESPONDETUR. Hæc referri possent in qualitates occultas, transmissas usque ad passum, non agentes in medio, ob incapacitatem medii, referri etiam possunt in naturas rerum, ab effectu & experientiâ cognitæ, de quibus Cabæus & Kircherus.

Obijciunt 2. Mastrius disp. 7. n. 62. Instantias Theologicas.

1. INSTANTIA est. Si per impossibile non esset Deus ubique, cum agat per suum velle, ita ut statim ac vult efficaciter aliquod objectum, subito accipiat objectum illud esse existentia, sequitur evidenter, posse producere aliquid à se ipso distans; quia objectum voluntatis non debet esse necessariò præsens, sed potest voluntas velle distans.

RESPONDETUR. Si per impossibile Deus non esset ubique, ageret tamen per suum velle, ageret tunc per suum velle, neque enim jam hoc ipso intelligi deberet Deus non volens, sed quia hoc velle agit media Omnipotentia quam applicat, in modo applicandi eandem, esset magna diversitas: quia enim omnipotentia tunc non haberet conjunctam sibi ubiquitatem, deiceretur hoc ipso, ut non possit agere ubique. Sicut enim si omnipotentia Divina non existeret, agere non posset ita, si nec in se, nec in aliquo sui alicubi existeret, agere posset, jam enim se haberet ac si non esset. Et licet objectum voluntatis in ratione merè appetiti, præsens esse non debeat, appetet enim ubi est appetitivum, tamen objectum in ratione respōdentis, principio effectivo, præsens esse debet.

† c

Imò